

Εκδήλωση ΠΕΟ – ΚΙΣΑ, Οι εργαζόμενες γυναίκες της Κύπρου στον αγώνα ενάντια στις διακρίσεις και το ρατσισμό, Κυριακή, 15 Μαρτίου 2009

Είμαι η Malkanthi Παπαγεωργίου από τη Σρι Λάνκα και εδώ εκπροσωπώ την κοινότητα των μεταναστριών από τη χώρα μου. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την ΚΙΣΑ για την πρόσκληση να μιλήσω στην εκδήλωση αυτή. Παρά το ότι τώρα έχω την κυπριακή ιθαγένεια, λόγω του γάμου μου με Κύπριο, έχω πολλές προσωπικές εμπειρίες ως μετανάστρια ιδιαίτερα από την Ασία που θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας.

Ήρθα στην Κύπρο πριν 13 χρόνια. Τότε, η κατάσταση που αντιμετώπιζαν οι γυναίκες μετανάστριες ήταν πολύ χειρότερες απ' ό,τι είναι σήμερα. Πριν μιλήσω γενικά για τις εμπειρίες των γυναικών μεταναστριών στην Κύπρο, θα ήθελα να σας μιλήσω για τις προσωπικές μου εμπειρίες. Η Κύπρος είναι μια πλούσια, ωραία και ειρηνική χώρα. Όταν όμως στραφούμε στις ανθρώπινες αξίες, πρέπει να σκεφτούμε διπλά πριν δώσουμε τα εύσημα. Θα καταλάβετε αργότερα τι εννοώ.

Όταν ήρθα εδώ πριν 13 χρόνια, ήμουν 32 χρονών και είχα ένα γιο, 13 χρόνων. Έχω 5 αδελφές και 2 αδελφούς. Η μητέρα μου ήταν διευθύντρια σχολείου και 3 από τις αδελφές μου δασκάλες, όπως κι εγώ που ήμουν δασκάλα αγγλικών με 12 χρόνια πείρας. Ο πατέρας του γιου μου είχε σχέσεις με άλλες γυναίκες και επειδή δεν με ήθελε πια μου είπε να γυρίσω στους γονείς μου. Όταν αρνήθηκα, κανόνισε και πήρε βίζα για μένα για την Κύπρο για να εργαστώ ως οικιακή βοηθός. Ήμουν τόσο απογοητευμένη που, αφού πήρα άδεια χωρίς απολαβές για 2 χρόνια από το Υπουργείο Παιδείας, δέχτηκα και ήρθα στην Κύπρο.

Πριν έρθω, η εργοδότη μου στην Κύπρο μου τηλεφώνησε για να μου πάρει συνέντευξη και για να μου εξηγήσει την οικογενειακή της κατάσταση. Στο τηλέφωνο ακουγόταν πολύ καλή. Όταν ήρθα, η κυρία μου εξήγησε για το φαγητό, μου έδειξε το τυρί, το γάλα, το χαμ και τα λουκάνικα και μου είπε ότι ήταν πολύ ακριβά κι ότι ήταν μόνο για τα παιδιά. Μου έδωσε ένα κέρμα των 20 σεντ, μου είπε να αγοράσω φραντζολάκια από το φούρνο και μου έδειξε πως να φτιάχνω τα σάντουιτς των παιδιών το πρωί. Μου έδειξε ένα ποτήρι και μου είπε να βάζω τα ρέστα των 2 σεντ από το ψωμί κάθε μέρα. Μετά, έκοψε τις τέσσερις άκρες των σάντουιτς, τις έβαλε σ' ένα πιάτο και με ρώτησε αν ήταν αρκετά για το πρωινό μου. Από την πρώτη μέρα κατάλαβα ότι ήταν πολύ σκληρή αλλά ήρθα εδώ με σκοπό να αντιμετωπίσω κάθε δυσκολία. Όταν έφευγε το πρωί με τα παιδιά, κλείδωνε την αποθήκη όπου είχε φαγώσιμα. Συνήθιζε να φέρνει φαγητό από τη μητέρα της για το μεσημέρι. Την τρίτη μέρα έφερε κεφτέδες με πατάτες και όταν τέλειωσαν μου είπε να φάω κι εγώ. Έφαγα μόνο τις πατάτες γιατί δεν τρώγω κρέας, στο οποίο είμαι αλλεργική. Όταν το άκουσε αυτό, ήρθε κοντά μου και με ανάγκασε να φάω τους κεφτέδες, λέγοντάς μου ότι αν μου συνέβαινε ο,τιδήποτε, υπήρχαν δυο γιατροί στο σπίτι να το αντιμετωπίσουν. Μου φώναζε μέχρι να φάω τους κεφτέδες και τα δυο αγόρια γελούσαν και διασκέδαζαν με τη συμπεριφορά της μητέρας τους απέναντι μου. Δεν άντεξα όμως κι έκανα εμετό, πράγμα που την έκανε έξω φρενών, φωνάζοντας ότι το έκανα ξεπίτηδες.

Η κυρία μου είπε να μην κάθομαι στις καρέκλες στο καθιστικό τους και μου έδειξε ένα σκαμνάκι στην κουζίνα για να κάθομαι. Επίσης, μου είπε να κάθομαι στο πάτωμα όταν παρακολουθούσαν τηλεόραση τα παιδιά, τα οποία με κλωτσούσαν αλλά η κυρία ποτέ δεν τα συμβούλευσε να μην το κάνουν. Το μεγαλύτερο αγόρι με φώναζε 'παλαβή'. Ξέρω από παιδιά, έκανα και μαθήματα ψυχολογίας στο διδασκαλικό κολέγιο. Σιγά-σιγά, με υπομονή και καλοσύνη κέρδισα τα παιδιά και μπορούσα να τα χειρίζομαι, αλλά όταν ήταν παρούσα η μητέρα τους με κτυπούσαν, με έφτυναν και μου φώναζαν διάφορα. Όταν είδα ότι η μητέρα τους φαίνεται να ευχαριστιόταν με τη συμπεριφορά των παιδιών κατάλαβα ότι αυτή τα έβαζε πάνω. Μετά από 3-4 μέρες μετά την άφιξη μου, μου έδωσε κατάλογο των εργασιών που έπρεπε να κάνω καθημερινά, από Δευτέρα μέχρι Κυριακή, χωρίς καθόλου χρόνο για ξεκούραση, μέχρι τις 9 το βράδυ, οπότε έπρεπε να διαβάζω ιστορίες στα παιδιά μέχρι να κοιμηθούν, μετά να συγυρίσω το καθιστικό, να φάω και μετά να σιδερώσω. Μετά το ντους,

έπρεπε να καθαρίσω το μπάνιο με ντετόλ. (Πιστέψτε με, ήταν γραμμένο κάτω. Αργότερα, λειτουργός του Τμήματος Μετανάστευσης χρησιμοποίησε την επιστολή για να την κατηγορήσει.) Γενικά, δούλευα πάνω από 17 ώρες την ημέρα. Γύρω στις 3 με 4 φορές την εβδομάδα πήγαιναν έξω το βράδυ και τότε έπρεπε να μένω άγρυπνη για να προσέχω τα παιδιά μέχρι να γυρίσουν στις 2-3 το πρωί. Την Κυριακή δεν είχα άδεια, δεν μπορούσα να χρησιμοποιήσω το τηλέφωνο ή να βγω έξω για να τηλεφωνήσω στο γιο μου. Βέβαια, δεν είχα και τα χρήματα για να τηλεφωνήσω. Περίμενα για ένα μήνα περίπου και η κυρία πολύ συχνά μου φώναζε για τον τρόπο που μιλούσα. Μου είπε να μη κινώ τα μάτια μου όταν μιλούσα. Κάποτε, βάζοντας το δάκτυλο της σχεδόν πάνω στα μάτια μου, μου φώναζε ότι δεν με ήθελε να «μιλώ με τα μάτια και με το στόμα». Μια μέρα γύρω στην 7^η εβδομάδα που ήμουν εκεί, ο μικρότερος γιος της μου είπε ότι η μητέρα του του είπε να μην με αγαπά αλλά το παιδί μου είπε ότι «είσαι πολύ όμορφη και καλή μαζί μου, γιαυτό εγώ σ' αγαπώ». Μου είπε επίσης ότι η μητέρα του δεν ήθελε να με κρατήσει και θα με έστελλε πίσω στην χώρα μου. Ανησύχησα πάρα πολύ, γιαυτό την επομένη της ζήτησα να με πληρώσει για να στείλω χρήματα στη Σρι Λάνκα. Θύμωσε πάρα πολύ και μου είπε ότι δεν μου επέτρεπε να κάνω ότι ήθελα, ότι ήθελε να κρατήσει τους μισθούς δυο μηνών και μετά θα μπορούσα να πάρω χρήματα. Στις 7 εβδομάδες που ήμουν εκεί έχασα 6 κιλά και ψυχολογικά ήμουν πολύ άσχημα. Το επόμενο Σάββατο της είπα ότι ήθελα να πάω έξω την Κυριακή για να συναντήσω μια συγχωριανή μου. Με άφησε να βγω έξω στις 11 και μου ζήτησε να είμαι πίσω στις 3. Ήταν η πρώτη φορά που έτρωγα το συνηθισμένο φαγητό της χώρας μου, ρύζι με κάρυ. Στο πάρκο συνάντησα πολλές γυναίκες από τη Σρι Λάνκα και πήρα πληροφορίες για το Τμήμα Μετανάστευσης. Το βράδυ έγραψα κάτω όλα τα προβλήματα που αντιμετώπιζα. Τη Δευτέρα, στις 10 το πρωί, τηλεφώνησα στο Τμήμα Μετανάστευσης και τους είπα ότι είχα πολλά προβλήματα και ότι η κυρία θα με έστελλε πίσω. Μου είπαν να πάω στο Τμήμα, πράγμα που έκανα. (Είχα δανειστεί δέκα λίρες από κάποια κοπέλα την Κυριακή.) Όταν πήγα στο Τμήμα, βρήκα το λειτουργό που μου είχε πει να περάσω από το Τμήμα, του ζήτησα να ελέγξει την τσάντα μου και έδωσα την επιστολή με τα παράπονά μου και τον κατάλογο εργασιών που μου είχε δώσει η κυρία. Στις 2 τηλεφώνησε η κυρία και την κάλεσαν να έρθει για συζήτηση. Όταν ήρθε ήταν πολύ θυμωμένη και είπε στο λειτουργό ότι δεν ήθελε να με δει να μιλώ με τα μάτια μου.

Παρά το ότι δεν το ήθελε, τελικά αναγκάστηκε να μου δώσει τη βεβαίωση αποδέσμευσης. Δεν μου έδωσε όμως τους μισθούς μου των 2 μηνών, παρά το ότι αυτό της ζητήθηκε από το Τμήμα Μετανάστευσης. Μετά, βρήκα άλλη εργοδότη, όπου επίσης δούλευα 12 ή παραπάνω ώρες, αλλά ήταν καλή, τουλάχιστον δεν θεωρούσε ότι ήταν παράξενα τα μάτια μου.

Στο μεταξύ είχα βρει την ΚΙΣΑ. Όταν είπα στον πρόεδρό της ότι δούλευα περισσότερο από 12 ώρες μου είπε να εξηγήσω στην εργοδότη μου ότι το συμβόλαιο προέβλεπε για 8 ώρες εργασία την ημέρα. Πολλές από σας θα ξέρετε τι έγινε μετά – μου είπε να ετοιμαστώ για να γυρίσω στη Σρι Λάνκα αν δεν ήθελα να εργάζομαι όπως η ίδια ήθελε. Μου είπε ότι μπορούσε να βρει εκατοντάδες οικιακές βοηθούς πρόθυμες να εργαστούν για 12 ή πιο πολλές ώρες. Μου είπε επίσης ότι δεν είχε δωμάτιο για μένα κι έτσι αναγκάστηκα να βρω κάπου να μένω, για το οποίο πλήρωνε μόνο £20 το μήνα. Για τα 4 χρόνια που δούλευα εκεί, πλήρωνα το ενοίκιο και άλλα έξοδα για το δωμάτιο από το μισθό μου που ήταν £150 το μήνα. Το ενοίκιο για το δωμάτιο ήταν £60 και ήθελα άλλες £6-7 για νερό και ηλεκτρικό. Όμως ήμουν καλά με αυτή την εργοδότη.

Τελικά, χώρισα από τον άντρα μου γιατί είχε παιδί με μια από τις φιλενάδες του. Ήμουν τόσο απογοητευμένη που βρήκα κάποιον Κύπριο και τον παντρεύτηκα. Μετά το γάμο μου βρήκα δουλειά ως μεταφράστρια στην αστυνομία και τα δικαστήρια στη Λευκωσία. Ο λειτουργός Μετανάστευσης που είχε εξετάσει το παράπονό μου με σύστησε στον αρχηγό της Αστυνομίας για αυτή τη δουλειά. Νομίζετε ότι μετά το γάμο μου και αφού πήρα την κυπριακή ιθαγένεια σταμάτησα να είμαι θύμα του ρατσισμού; Να σας πω ότι είμαι διαβητική. Επαιρνα τα φάρμακα που χρειάζομαι από το ιατρικό κέντρο της περιοχής μου. Το φάρμακο Avanti

για τους διαβητικούς είναι πολύ ακριβό. Μια μέρα, όταν πήγα εκεί βρήκα μια νέα φαρμακοποιό. Όταν ήρθε η σειρά μου, μου έδωσε όλα τα άλλα φάρμακα εκτός από το Avantia. Πολύ ευγενικά της ζήτησα να μου δώσει κι αυτό το φάρμακο. Με μεγάλη αγένεια μου είπε ότι είχε τελειώσει. Όταν της υπόδειξα ότι ο άνθρωπος που στεκόταν μπροστά μου το είχε πάρει, μου είπε ότι ήταν πολύ ακριβό κι ότι μόνο Κύπριοι το δικαιούνται. Θύμωσα πάρα πολύ και της είπα ότι κι εγώ ήμουν Κυπρία, με μόνη διαφορά ότι είχα πιο σκούρο δέρμα. Πήγα σπίτι κλαίγοντας, όχι γιατί δεν πήρα το φάρμακο αλλά λόγω της συμπεριφοράς της. Όταν το είπα στον άντρα μου, πήγε αμέσως στη φαρμακοποιό, της έβαλε τις φωνές και της είπε ότι θα υπέβαλλε παράπονο στον υπουργό. Αμέσως του έδωσε το φάρμακο. Και ρωτώ, του έδωσε το φάρμακο λόγω του χρώματος του δέρματός του; Άλλη μια εμπειρία. Μια μέρα, κάποιος Κύπριος κτύπησε το αυτοκίνητό μου από πίσω. Κατέβηκα από το αυτοκίνητο όπως και αυτός και τον ρώτησα γιατί κτύπησε το αυτοκίνητο μου. Με κοίταξε παράξενα και με ρώτησε αν είχα βίζα. Να πως μας μεταχειρίζονται ορισμένοι. Λόγω του χρώματός μας, προσπαθούν να μας εκμεταλλευτούν.

Ξέρω μια οικιακή βοηθό, επίσης από τη Σρι Λάνκα, που εργάζεται στο ίδιο σπίτι για 11 χρόνια τώρα. Η οικογένεια έχει 4 παιδιά, το μικρότερο είναι τώρα 8 χρόνων. Παίρνει τον ίδιο μισθό για 11 χρόνια. Ήρθε ο φίλος της στην Κύπρο και ζήτησε από την εργοδότη της αν μπορούσε να μείνει στο δωμάτιο της, που είναι εκτός του σπιτιού στην ίδια αυλή. Επειδή ο φίλος της έμεινε μαζί της, η εργοδότη αφαίρεσε €50 από το μισθό της των €282. Αυτή η κοπέλα αγαπά τα παιδιά πολύ, γιαυτό δεν θέλει να αλλάξει εργοδότη. Όμως το παράδειγμα αυτό δείχνει τον τρόπο με τον οποίο κάποιοι Κύπριοι μεταχειρίζονται τις οικιακές τους βοηθούς, ακόμα και όταν είναι μαζί τους για πολλά χρόνια. Κάποια άλλη κοπέλα εργάστηκε για ένα ζευγάρι που ήταν δικηγόροι με δύο μικρά παιδιά για 4 χρόνια και 9 μήνες, μέχρι που έληξε η βίζα της. Μόνο την Κυριακή δεν εργαζόταν, δεν είχε ούτε αργίες, ούτε διακοπές, όπως προβλέπεται στο συμβόλαιο. Έπρεπε να αγοράζει όλα τα πράγματα που συνήθως άλλοι εργοδότες τα παρέχουν, όπως σαμπουάν, σκόνη πλυσίματος, οδοντόπαστα, φαγητό (αν ήθελε να φτιάξει δικό της), κλπ. Τα Χριστούγεννα, που συνήθως όλες οι οικιακές βοηθοί μιλούν για τα δώρα που τους δίνουν οι εργοδότες τους, αυτή η κοπέλα ήταν πολύ δυστυχισμένη γιατί το μόνο που έπαιρνε ήταν μια κάρτα. Τα τελευταία Χριστούγεννα που ήταν εδώ, μας είπε ότι δεν πήρε και πάλι τίποτα αλλά πίστευε ότι όταν θα έφευγε σε λίγο για τη Σρι Λάνκα θα τα έπαιρνε όλα μαζεμένα. Μου τηλεφώνησε από το αεροδρόμιο και μου είπε ότι η κυρία της είχε δώσει μόνο μια ευχαριστήρια κάρτα αλλά έκλαιγε και της είπε να γυρίσει κοντά τους.

Γενικά μιλώντας, οι μετανάστριες από τη Σρι Λάνκα δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα σεξουαλικής παρενόχλησης, αλλά οι περισσότερες είναι θύματα υπερεκμετάλλευσης. Εργάζονται περισσότερο από 8 ώρες την ημέρα, αναγκάζονται να εργάζονται σε δύο ή περισσότερα σπίτια, κλπ. Οι Κύπριοι καταλαβαίνουν ότι οι μετανάστριες από τη Σρι Λάνκα μπορούν να αντέξουν πολλά ή μπορεί να νομίζουν ότι είναι γαϊδούρια γεννημένα για δουλειά. Δεν ξέρω. Όμως, είναι καιρός να αλλάξουν τον τρόπο που συμπεριφέρονται στις μετανάστριες οικιακές βοηθούς.

Έχω πολλά άλλα παραδείγματα που θα μπορούσα να αναφέρω για τις οικιακές βοηθούς, ιδιαίτερα από την Ασία. Αρκούν όμως αυτά που ανέφερα για να πάρετε μια γενική εικόνα της κατάστασης.

Θα ήθελα όμως να σας πω ότι όσες μετανάστριες δουλεύουν σε σπίτι διπλωμάτη, τότε είναι τυχερές – δουλεύουν 8 ώρες την ημέρα και παίρνουν πολύ καλό μισθό. Οι περισσότερες οικιακές βοηθοί που εργάζονται σε σπίτια Άγγλων, Γερμανών, Γάλλων ή άλλων διπλωματών είναι πολύ ευχαριστημένες γιατί τους συμπεριφέρονται καλά και ευγενικά. Είμαι βέβαιη ότι οι Κύπριες εργοδότης θα καταλάβουν την αξία των οικιακών βοηθών αν πάρουν άδεια για ένα μήνα.